

Til NaturErhvervstyrelsen

Vedr. fornyelse af placeringstilladelserne 266, 267 og 268, muslingeanlæg i As Vig og Horsens Fjord.

Hermed fremsendes bemærkning fra EndelaveGruppen (tidl. Endelave Hav- og Dambrug - Nej Tak) cvr. nr. 36651350 i anledning af, at Hjarnø Havbrug A/S har anmodet NaturErhvervstyrelsen om fornyelse af placeringstilladelserne 266, 267 og 268, muslingeanlæg i As Vig og Horsens Fjord.

EndelaveGruppen har adskillige bemærkninger til disse ansøgninger.

I henhold til tilladelserne til muslingeopdrætsanlæg 266, 267 og 268 er der knyttet betingelser til disse tilladelser. Særligt tre betingelser skal fremhæves her.

"1. Der skal for anlægget opstilles et program for egenkontrol, hvor De (selskabet) for egen regning skal udtage prøver til undersøgelse af bundfaunaens sammensætning og sediment under og omkring anlæggene."

Det er tilsyneladende ikke sket for muslingeanlæg 266 og 267, og for 268 findes kun en undersøgelse af sulfidfrontens dybde under muslingeanlægget (= muslingeopdrætsanlægget), mens der intet oplyses om bundfaunaens sammensætning under muslingeanlægget og intet om sulfidfrontens dybde udenfor muslingeanlægget. Det vil sige, at det ikke er muligt at bedømme, hvilke skadevirkninger muslingeanlæggene har på livet under brugene. En central del af vilkårene for drift af disse muslingeanlæg er således ikke opfyldt.

Ved et møde i Møde i Udvalget for Muslingeproduktion den 1. november 2010 blev bestemmelsen om prøveudtagning ved muslingeanlæg midlertidig suspenderet, men den 24. maj 2012 (268) og 29. april 2013 (266 og 267) blev kravene om egenkontrol fastlagt for de berørte muslingeanlæg – uden forbehold. På denne baggrund er det overraskende, hvis vilkårene i tilladelserne ikke gælder i virkeligheden.

Det har kun været muligt fra NaturErhverv at få adgang til én indberettet egenkontrol for de berørte muslingeanlæg: "Notat – Egenkontrol Sælkrogen muslingeanlæg i Horsens Fjord" udarbejdet for Hjarnø Havbrug af Orbicon før september 2014. Notatet refererer kun til en undersøgelse fra 2012, der desuden er enkel og utilstrækkelig. Der føres således reelt intet tilsyn/ ingen egenkontrol med de miljømæssige følger af de nævnte muslingeanlæg. Det kan ikke være acceptabelt for NaturErhverv.

"11. Tilladelsen til etablering og drift skal løbende udnyttes i almindeligt omfang og i henhold til den fiske/produktionsplan, som ansøgeren skal have udarbejdet, inden anlægget etableres. Der skal løbende følges op på tilladelsens udnyttelse, med beskrivelse af, hvorledes tilladelsen udnyttes."

Tilladelserne er tilsyneladende kun udnyttet i meget beskedent omfang. Årsindberetningerne for de tre muslingeanlæg til NaturErhvervstyrelsen for 2015 oplyser, at der ikke er høstet blåmuslinger fra de tre anlæg i 2015. Muslingeanlæggene indgik i et ambitiøst udviklingsprojekt indenfor GUDP: KOMBI-OPDRÆT, der blev afsluttet med Faglig rapport fra Dansk Akvakultur nr. 2015-12. Her nævnes intet om en gennemført produktion af muslinger fra de tre anlæg, selvom muslingeproduktionen udgjorde det helt centrale element i det storstilede udviklingsprojektet. Muslingeproduktionen i de tre muslingeanlæg indgik også som en afgørende faktor ved Miljøstyrelsens tilladelsen til Endelave Havbrug, idet "Hjarnø Havbrug A/S vil kompensere for de udledte næringssalte ved dyrkning af blåmuslinger, som efterfølgende høstes og fjernes fra havet." Der er ikke etableret nogen form for dokumentation for dette, f.eks. i form af mængden af høstede blåmuslinger og derved opsamlede næringssalte.

I årsindberetningen for muslingeanlæggene 234, 266 og 267 for året 2014 angives der en samlet produktion på 600.000 kg muslinger til dyrefoder. Denne betydelige høst af muslinger omtales som nævnt ovenfor ikke i slutrapporten. Den omtaler kun de betydelige og reelt uovervindelige problemer, som KOMBI-OPDRÆT mødte i forsøget på at lave dyrefoder af høstede muslinger fra muslingeanlæg. 600 tons muslinger svarer til 20 lastvognslæs af 30 tons, som forgæves skulle være kørt til den daværende samarbejdspartner foderfirmaet 999 i Esbjerg. Det er næppe sandsynligt. 999 udtrådte af projektet KOMBI-OPDRÆT før tid på grund af store tekniske problemer ved forsøg på udnyttelse af høstede muslinger fra muslingeanlæg til foder. I alt har der næppe været høst af muslinger af nogen betydning fra muslingeanlæggene 234, 266 og 267.

For muslingeanlæg 268 er der i henhold til årsindberetningerne ikke foretaget høst af muslinger i årene 2012, 2013, 2014 og 2015. Det er klart i strid med vilkårene for tilladelsen givet i 2013, og det må hindre en forlængelse af driftstilladelsen i 2016 for muslingeanlæg 268. Det samme må gælde muslingeanlæggene 266 og 267, da aktiviteten her har indskrænket sig til mindre forsøgsmæssig produktion i 2014, som en del af forsøgsprojektet KOMBI-OPDRÆT, der blev afsluttet og afviklet d. 30. juni 2015.

En af NaturErhvervstyrelsens medarbejdere, Stig Prüssing, oplyser ifølge referat af møde i Udvalget for Muslingeproduktion den 10. februar 2016, *"at skemaerne for den årlige indberetninger fra akvakulturanlæg (herunder muslingeopdrætsanlæggene) er udsendt, og indberetningsfristen er 1. marts. Når skemaerne er modtaget og registreret, vil de anlæg som ikke har haft produktion, eller minimal produktion i 2014 og 2015, blive partshørt med henblik på at inddrage disse tilladelser.* Det må være relevant nu.

"17. Hele anlægget og dets afmærkning fjernes fuldstændigt fra søterritoriet uden for driftsperioden."

Muslingeanlæg 268 har tilsyneladende ikke været drift siden etableringen i 2012, men det ligger alligevel stadig i Horsens Fjord. Muslingeanlæg 266 og 267 har ikke været i drift i 2015, men de ligger alligevel stadig i As Vig. Alle tre anlæg drives også på dette punkt uden hensyn til de stillede vilkår, til gene for andre brugere af disse havområder og for livet i havet. Det er uacceptabelt. I den forbindelse kan det nævnes, at det er gratis for en såkaldt muslingeavler at okkuperer de store havarealer, idet der ikke opkræves nogen som helst afgift, så det er væsentligt at de stillede betinger overholdes.

Tilladelsen til muslingeanlæg 268 udløb allerede 1. juli 2015, uden at Hjarnø Havbrug A/S fandt anledning til at ansøge om en fornyelse af godkendelsen eller at NaturErhvervstyrelsen greb ind. Det kan undre, at Hjarnø Havbrug venter mere end et år med at ansøge om en fornyelse, hvis virksomheden vitterligt har et ønske om at producere muslinger.

Hjarnø Havbrug sætter både i ansøgningerne og i det medfølgende notat af 6. juni 2016 de tre anlæg i forbindelse med havbrug i As Vig. Det er uforståeligt og giver ingen mening. Ingen af de nævnte muslingeanlæg har på noget tidspunkt fungeret som "renseanlæg" for havbrug i As Vig eller Horsens Fjord. Det er korrekt, at Hjarnø Havbrug omkring 2010 forsøgte at udvide et havbrug i As Vig. Hedensted Kommune gav tilladelse til dette, men hele projektet blev underkendt af Natur- og Miljøklagenævnet og henvist til fornyet behandling i kommunen. Det er ikke sket. Projektet må derfor anses som opgivet og en sammenkobling nu må derfor anses som irrelevant.

De tre ansøgninger vedr. 266, 267 og 268 sættes også i forbindelse med et havbrug syd for Endelave, der blev lukket af Natur- og Miljøklagenævnet i december 2014. Det er korrekt, at Miljøstyrelsen i forbindelse med havbruget syd for Endelave stillede krav om såkaldt kombiopdræt af muslinger i As Vig. Dette projekt er også blevet underkendt af Natur- og Miljøklagenævnet. Det er altså også her irrelevant at koble de tre muslingebrug sammen med havbrug. EndelaveGruppen er bekendt med, at Hjarnø Havbrug i øjeblikket forsøger at få Miljøstyrelsen til at udstede en ny tilladelse til at drive havbrug syd for Endelave. Men i dette projekt arbejdes der ikke med muslinger i hverken As Vig eller Horsens Fjord som påstået kompensation.

Hvis NaturErhvervstyrelsen ønsker at forny tilladelserne til de nævnte muslingeanlæg, bør det ledsages af krav om en sikkerhedsstillelse på et væsentlig højere beløb til oprydning og reetablering af områderne end i de tidligere tilladelser. Ellers risikerer den ansvarlige myndighed – og dermed skatteyderne – at komme til at hænge på store udgifter til oprydning. Det kan således nævnes, at Hjarnø Havbrug-gruppen i sit seneste offentlige regnskab måtte konstatere et underskud på over 8,5 mio. kr., hvoraf hovedparten stammer fra Hjarnø Havbrug A/S.

EndelaveGruppen er også betænkelig ved at lade Hjarnø Havbrug fortsætte driften af muslingebrug i området, idet der flere gange er fundet løsrevne muslingerør på strandene i området. EndelaveGruppen mener derfor, at også denne sag viser, at der er behov for, at NaturErhvervstyrelsen som tilsynsmyndighed fører tilsyn med virksomhederne og håndhæver de vilkår, der er stillet.

På vegne af EndelaveGruppen

Anders Grosen